

WERKWIJZE HUISDIERENCURSUS

ONLINE CURSUS: HUISDIEREN TEKENEN MET KLEURPOTLOOD

door: Anne-Baukje

Realisme IN PORTRET

www.realisme-inportret.nl

INTRODUCTIE

Leuk dat je een **online cursus** gaat volgen! Ik ben Anne-Baukje en met veel plezier heb ik de online cursussen voor je gemaakt. Van kleins af aan ben ik bezig met realistisch tekenen. Ik heb veel geoefend en uitgetprobeerd met verschillende materialen waaronder kleurpotlood. Ik zal je uitleggen hoe deze online cursus eruitziet en wat ik daarmee voor jou kan betekenen!

Tijdens de eerste les leg ik uit welk materiaal we gaan gebruiken, welke benodigdheden er zijn, welk papier en welke kleurpotloden er worden gebruikt.

Vervolgens laat ik je zien hoe je een schets opzet in de juiste verhoudingen. Dit kan je doen met de rasterstechniek, uit de losse hand of door middel van een overtrekvel.

Iedere les bevat een video met een nieuwe opdracht en begeleidende tekst. In de video's zie je hoe ik de tekening maak van begin tot eind en vertel ik je daarbij precies wat ik aan het doen ben en waarom en waar je op kunt letten. Deze video's zijn niet versneld en zijn daarom heel goed te volgen. Je kan de video altijd tussendoor op pauze zetten.

De voorbeeldfoto's kun je **downloaden** via een knop onder de video. Dit zijn zorgvuldig uitgekozen, haarscherpe foto's waar je bij het natekenen ervan veel van gaat leren.

Heb je een les afgerond? Dan kun je deze zelf afronden door op de knop onder de video te klikken: **les afronden**. Dit is niet noodzakelijk maar is misschien handig voor je eigen overzicht. Zo weet je hoe ver je bent met iedere cursus. Je kunt de lessen daarna altijd nog opnieuw bekijken, zo vaak als je wilt.

Het is voornamelijk *zelfstudie* maar heb je een vraag dan kun je bij de les een *vraag* insturen. Deze knop vind je bij iedere video.

Onder iedere video staan de kleuren kleurpotloden vermeld die ik heb gebruikt. Dit is voor iedereen die graag dezelfde kleuren wil gebruiken. Het is heel leerzaam om verder zelf in te schatten waar en wanneer je deze kleuren kunt gebruiken, maar ook om zelf kleuren te kiezen die je denkt te zien in de foto. Mocht je willen weten wanneer ik welk potlood gebruik, dan kan je ook de **ondertiteling** aanzetten. Daardoor verschijnen de gebruikte potloodkleuren, tijdens de video, onderin het scherm. De ondertiteling zet je aan door in de balk van de video op cc te klikken en dan op Nederlands (cc).

Ben je op zoek naar het juiste materiaal? Bij de meeste cursussen heb ik een **materialenpakket** samengesteld, deze is te vinden in mijn webshop. Het materialenpakket bevat de meest hoofdzakelijke benodigdheden. Je kunt er ook voor kiezen om alleen de gebruikte kleurpotloden aan te schaffen. Heb je andere merken in huis? Geen probleem! Om de cursus te kunnen doen heb je niet noodzakelijk precies dezelfde kleuren nodig.

Als je de cursus hebt afgerond en je zit nog met vragen, dan kan je mij mailen op dit mailadres:

info@realisme-inportret.nl

Wil je graag meer leren over het tekenen met kleurpotloden? In het **Online Atelier lidmaatschap** vind je veel verschillende onderwerpen, ook geschikt voor beginners!

LES 1. MATERIALEN

Voordat we gaan tekenen ga ik eerst het materiaal met je doornemen. Als je een materialenpakket hebt aangeschaft dan heb je direct alles wat je nodig hebt voor deze cursus. Als je geen pakket hebt aangeschaft kun je ook andere merken kleurpotloden gebruiken.

Kleurpotloden: [Faber Castell Polychromos](#), [Derwent Drawing](#)

Deze merken worden gebruikt in deze cursus, maar hoofdzakelijk Faber Castell Polychromos. Dit potlood staat bekend als het meeste gebruikte kleurpotlood onder tekenaars.

Papier: In deze cursus werken we op [Grafix Drafting Film](#). Dit is een polyester ondergrond wat geen structuur heeft en daardoor kan je er heel precies op tekenen. Heel geschikt voor het tekenen van vachten.

Puntenslijpers: Kleurpotloden kan je haarscherp slijpen met alle puntenslijpers: een gewone kleine puntenslijper, zoals de [Westcott dubbele metalen](#), met een tafelpuntenslijper of met een elektrische puntenslijper. Ben je benieuwd naar de tafelpuntenslijpers? [Lees hier de blog!](#)

Doezelaar: Dat is een opgerolde papieren 'potlood'. Hiermee kun je kleurpotlood in je tekening een beetje uitvegen. Een doezelaar neemt ook kleurpotlood op waardoor sommige delen die je doezelt wat lichter worden.

Schuurplankje: Om je doezelaar mee schoon te maken.

Kneedgum: Deze gum laat helemaal geen restjes achter en je kunt het in iedere vorm kneden. Je kunt de gum ook gebruiken om een stukje in je tekening lichter te maken door te deppen.

Tombow mono zero gum: Hiermee kan je preciezer gummen.

Slice mes: Met dit mesje kan je wat kleurpotlood wegkrassen, zoals haartjes. Ideaal om te gebruiken bij vacht.

Overtrekpapier: Ga je net als ik de schets overtrekken dan is een overtrekpapier van grafiet het fijnste om te gebruiken.

LES 2. FOTOKEUZE, AUTEURSRECHT EN COMPOSITIE

Auteursrecht

Waarom *toestemming* vragen aan de fotograaf? Dit betreft de kwestie auteursrecht. Alleen in het geval van een oefening, mag je de foto gebruiken. Dit betekent dat je de tekening niet mag publiceren of verkopen. Wil je graag de tekening op internet zetten? Of wil iemand je tekening kopen? Dan moet je dus schriftelijk toestemming hebben. Het is het best om dit altijd van tevoren te regelen. Mail de fotograaf en vraag of je de foto mag gebruiken voor je tekening. Zet in deze e-mail *duidelijk* wat je wilt doen met de tekening, publiceren en/of verkopen.

Foto uitkiezen

We beginnen uiteraard met het kiezen van een geschikte foto. Natuurlijk moet het onderwerp je aanspreken. Maar wat is verder een geschikte foto voor een realistische tekening? Een aantal punten op een rijtje:

- De belichting moet interessant zijn. Zijn er mooie schaduwen en lichtplekken te zien in de foto? Dus is het onderwerp niet te vlak?
- De foto moet scherp zijn.
- De foto moet een zo hoog mogelijke resolutie hebben. Zoom de foto eens in op je computer en bekijk of je de details duidelijk kunt zien.
- Klopt het perspectief?

- Staan de ogen er duidelijk op?
- Is de achtergrond interessant om er bij te tekenen? Zou nee, kun je deze eventueel weglaten? Pas eventueel het formaat en de compositie aan van de foto.
- Is de foto van een fotograaf? Zo ja, vraag toestemming!

Als je een portret tekent, dan is het volgende belangrijk:

- Voor kleurpotloodtekeningen ga ik voor niet te grote portretten. Het liefst A5 en maximaal A4.
- Zorg ervoor dat er meer ruimte is aan de kant waar het dier naartoe kijkt.
- Zorg voor rondom minstens 2 cm ruimte op A4 formaat, zodat het niet te krap aanvoelt en je ruimte hebt voor een passe partout.
- Maak het onderwerp niet te klein op je papier, dus laat niet teveel ruimte om het dier, het zal anders wegvallen in de achtergrond.
- Als je een portret tekent is het vaak mooier als je er een stuk hals bij tekent.
- Laat je het dier wazig uitlopen naar de rand van het papier, of teken je het door? Probeer te voorkomen dat je afgesneden nekken krijgt.

Als je een heel dier tekent, dan is het volgende ook belangrijk:

- Bedenk van tevoren wat je met de ondergrond en achtergrond wilt. Bij kleurpotlood zal ik persoonlijk niet kiezen voor een complexe achtergrond. Het liefst teken ik geen achtergrond. Als ik wel een achtergrond wil dan kies ik eerder voor een pasteltekening.
- Kies voor een foto die al interessant is van zichzelf, waarin iets gebeurt. Een heel dier tekenen vind ik per-

soonlijk soms wat saai, want na de kop moet je het hele lijf nog tekenen. Dus het is leuker als het dier een interessante houding aanneemt zoals een kat die sluipt door het gras.

- Voegt het wat toe om het dier in zijn geheel te tekenen of is de tekening mooier als je alleen een portret ervan maakt?

LES 3. PAPIERSOORT KIEZEN

Als je gaat tekenen met kleurpotlood dan heb je keuze uit verschillende soorten papier. Kort even behandeld in de les over materialen. In deze cursus probeer je uitgebreid het Grafting Film uit. Uiteindelijk zal je een persoonlijke voorkeur krijgen voor een papiersoort. Zelf heb ik alleen per foto een voorkeur voor een papiersoort, dus ik gebruik nog regelmatig alle drie de soorten. In deze les leg ik uit hoe je een papiersoort kan uitkiezen.

Wit tekenpapier – geschikt voor kleinere werken waarbij je de achtergrond wit laat. Op deze ondergrond krijg je echt dat tekening-achtig effect.

Voordelen van Drafting Film ten opzichte van ander papier:

- Je kan er makkelijker op gummen.
- Je kan de schets onder je Drafting Film leggen.
- Je kan heel makkelijk gebruik maken van een Slice mes voor fijne details.
- Je hebt geen structuur dus je kan gelijk hele scherpe dunne lijnen tekenen.
- Je kan verder op de achterkant.
- Je kan er sneller op tekenen.

Clairefontaine Pastelmat – geschikt voor als je een achtergrond er bij wilt tekenen. Op deze ondergrond tekent het wat sneller dan op wit tekenpapier en je kan makkelijker wazige stukken tekenen. Zie je dit terug in de foto (scherpte-diepte) dan is deze soort heel geschikt.

Grafting Film – zeer geschikt voor harige onderwerpen. Op deze ondergrond kan je het meest gedetailleerd vacht tekenen. Hierop teken je de vacht ook sneller dan op andere ondergronden.

Nadelen van Drafting Film ten opzichte van ander papier:

- Je kan weinig lagen erop kwijt.
- Je hebt altijd een papiertje nodig om erachter te leggen.
- Je witte potlood gebruik je niet.

LES 4. SCHETSEN

In deze cursus heb je zelf de keuze hoe je de schets het liefst op papier wilt zetten. Waarschijnlijk heb je al eerder getekend en heb je al je eigen methode. De snelste manier is het **overtrekken van je foto**. Dit doe ik zelf het liefst als ik met kleurpotloden werk. Zo heb je geen lijnen op je papier die je later moet gaan gummen.

In deze cursus maak je de schets niet op Drafting Film, maar op gewoon wit papier. Daarna kan je deze schets onder je Drafting Film leggen. Dit is een groot voordeel van Drafting Film, zo heb je de lijnen niet in je tekening.

TIP

Je kan gebruik maken van mijn lijntekeningen door ze uit te printen en onder je Drafting Film te leggen.

Rastertechniek

Je kan ook gebruik maken van de rastertechniek. Deze gebruik ik zelf niet in deze cursus, maar wel in vele andere. Ook als je dit al gebruikt, dan raad ik aan om dit te blijven doen. Hiervan leer je meer zelf schetsen.

Ook de schets met raster kan je onder je Drafting Film leggen zodat je geen lijnen op het Drafting Film zelf hebt!

Je hebt evenveel hokjes nodig op je voorbeeldfoto als op je tekenpapier. Op A4 formaat maak ik meestal hokjes van 2 cm. Dan ga je per hokje bekijken hoe de lijnen lopen en teken je deze na. Zo focus je je op een klein stukje per keer in plaats van op het geheel wat in het begin lastig kan zijn.

De hokjes kun je per tekening wat groter maken om het jezelf iedere keer wat moeilijker te maken.

In mijn webshop kun je een transparant raster kopen op A4 formaat en op A3 formaat. Deze kun je op je voorbeeldfoto leggen zodat je daar geen hokjes meer op hoeft te maken.

TIP

Je kan je het rasteren op twee manieren doen: door middel van een transparant raster en een uitgeprinte foto of door middel van GIMP met de foto op je computer.

TIP

Maak de hokjes niet te klein want dan kun je je sneller vergissen en een foutje maken.

GIMP

Als je werkt met een voorbeeldfoto op de computer dan kun je ook het programma GIMP downloaden (gratis via www.gimp.org/downloads). Daarmee kun je een raster over je foto maken. Als je werkt vanaf een tablet dan heb je andere apps die een raster over je foto heen kunnen zetten, GIMP is namelijk *niet geschikt voor de tablet of telefoon*. Wil je uitleg over GIMP bekijk dan de blog op de website!

LES 5. KLEUREN UITKIEZEN

Een stukje herhaling voor degene die de basiscursus heeft gedaan.

De goede **kleur kiezen** kan lastig zijn. Wat ik vaak zie is dat mijn deelnemers heel precies gelijk de goede kleur willen vinden. Probeer dat een beetje los te laten. Maak het jezelf makkelijker door te bedenken dat exact dezelfde kleur niet hoeft. Je probeert zo dicht mogelijk bij de kleur te komen. Er zijn een **aantal hulpmiddelen** bij het kiezen van de juiste kleur:

- **Kleurenschema's**, je hebt overzicht welke kleuren je hebt, je hebt ze allemaal een keer in de handen gehad doordat je de schema's gemaakt hebt en je ziet direct hoe een kleur eruitziet op papier. Dat is toch altijd anders dan de kleur op het potlood.
- **Kladpapiertje**, houd een kladpapiertje naast je teke-

ning om je kleur uit te proberen.

- Houd de punt van het potlood bij de foto en **vergelijk**. Heel simpel, maar heel effectief!
- Knip met een **perforator** twee gaatjes in een wit papier en houd het ene gaatje op de foto en de ander op je tekening. Doordat je wit tegen de kleur aanhoudt zie je eerder welke kleur het is. Ook bakken je op deze manier de rest af.
- Durf te **mengen**. Denk je de kleur te hebben gevonden en gebruik je deze in je tekening en vervolgens zie je dat het toch niet helemaal de kleur is? Durf een andere kleur erbij te gebruiken. Kleurpotlood mengt heel erg goed en op Pastelmat kun je veel lagen kwijt. Heb daarom vertrouwen dat het goed komt. Als je dit durft zul je dat kladblaadje ook niet meer nodig hebben!

LES 6. KORTE VACHT

MATERIAAL

Grafix Drafting Film, formaat tekening 5x5 cm
Faber Castell Polychromos (FC), Derwent Drawing (DD)
Tombow Mono Zero Gum, Slice keramisch mes

Gelijk een mooie uitdaging. Bij deze oefening pakken we er een zwart/witte vacht bij. Hoe maak je deze overgangen mooi natuurlijk? En welke kleuren kies je uit voor je basislaag?

De kleuren verschijnen onderin de video bij ieder potlood als je de ondertiteling aanzet. De ondertiteling zet je aan door in de balk van de video op cc te klikken en dan op Nederlands (cc).

- FC157
- FC175
- FC178
- FC181
- FC199
- FC270
- FC271
- DD zwart 6700

TIP

Teken op de achterkant ook de zwarte vacht zodat het nog donkerder wordt.

STAP 1

Begin met het maken van een basislaagje in zwart. Dit lijkt zo eerst nog te grijs, maar door de lagen op te bouwen wordt het steeds zwarter. Zorg dat je altijd weinig druk zet op je potlood en teken met de haarrichting mee. Want op Drafting Film zie je snel de potloodlijnen.

STAP 2

De witte vacht heeft hier en daar een beetje warmgrijs in een lichte tint nodig. Teken deze erin met haartjes. Ga vervolgens met het keramisch mes de witte haren doortekenen in het zwart. Volg de haarrichting en begin eerst met een paar en zet er daarna haren tussen.

STAP 3

Maak het hier en daar wat zwarter met Derwent Drawing zwart en gebruik de Tombow gum voor wat dikkere lichte haren.

LES 7. PAARDENOOG

MATERIAAL

Grafix Drafting Film, formaat tekening 9x9 cm
Faber Castell Polychromos (FC), Derwent Drawing (DD)
Tombow Mono Zero Gum, Slice keramisch mes

De eerste hele gedetailleerde tekening is die van een paardenoog. Het mooie van dit oog is de details in de weerspiegeling en de hele fijne paardenvacht om het oog.

 FC146	 FC231
 FC157	 FC266
 FC175	 FC267
 FC177	 FC271
 FC180	 FC283
 FC181	 DD zwart 6700
 FC199	

1

STAP 1

Begin gelijk in de eerste laag gedetailleerd met tekenen. Zet alle vormen in de weerspiegeling er in de juiste kleur in. Begin eerst met de lichte kleuren en maak daarna in de tweede laag donkerder waar nodig.

2

STAP 2

Als de vacht voornamelijk donker is dan kan je donker beginnen. Kleur het geheel eerst in en geef het een goede laag. Zorg dat het oog af is en ga dan met het Slice keramisch mes haartjes van de wimpers erin krassen.

3

STAP 3

Kras met het mesje ook haartjes in de donkere vacht rondom het oog. Voor de lichte vacht boven het oog kan je als basiskleur een lichte kleur gebruiken, teken hiermee gelijk de haren in de goede richting. Maak daarna de rode vlekjes door korte haartjes bij elkaar te tekenen.

LES 8. CAVIA

MATERIAAL

Grafix Drafting Film, formaat tekening 12x12 cm
Faber Castell Polychromos (FC), Derwent Drawing (DD)
Tombow Mono Zero Gum, Slice keramisch mes, doezelaar

We beginnen met de eerste uitgebreide oefening. Een schattig beestje: de cavia.

 FC132	 FC189
 FC142	 FC199
 FC146	 FC231
 FC157	 FC270
 FC175	 FC271
 FC177	 FC283
 FC181	 DD zwart 6700
 FC188	

STAP 1

Teken de eerste laag gelijk met haartjes, maar omdat de vacht zo zacht is kan je de haren dicht tegen elkaar aan zetten. Wissel wel een beetje van druk op je potlood, zodat sommige haren al iets donkerder op papier komen, zo krijg je alvast een beetje vacht idee.

STAP 2

Vacht heeft altijd een tweede laag nodig en soms nog een derde laag als het donkere vacht is. Ga als de vacht klaar is pas met het slice mes aan de slag. "Tekenen" hiermee de witte haartjes in de zwarte vacht.

STAP 3

Gebruik voor de wazige stukken de doezelaar, ook voor de schaduw onder de cavia. Dit geeft de cavia een ondergrond en zweeft hij niet meer. Je gebruikt hiervoor de vieze punt van je doezelaar.

LES 9. HONDENNEUS

MATERIAAL

Grafix Drafting Film, formaat tekening 12x7 cm
Faber Castell Polychromos (FC), Derwent Drawing (DD)
Tombow Mono Zero Gum, Slice keramisch mes, doezelaar

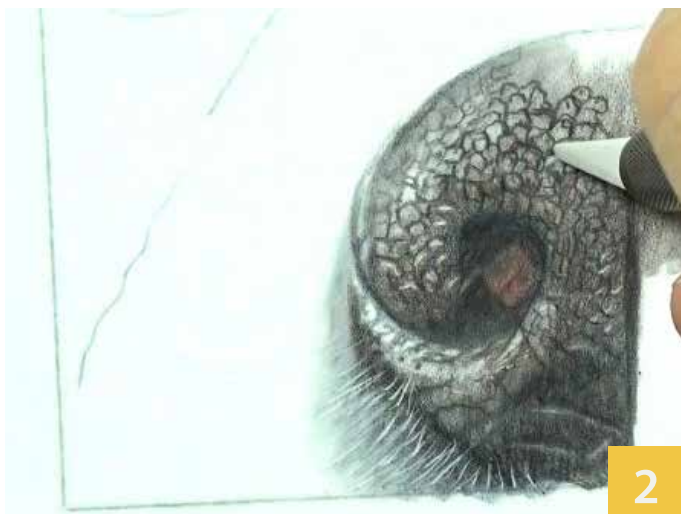
Dit is een hele fijne oefening! Want vacht tekenen hebben we nu al veel in deze cursus, maar hoe zit het nou met het tekenen van een neus?

 FC132	 FC188
 FC142	 FC189
 FC146	 FC199
 FC157	 FC271
 FC175	 FC283
 FC178	 DD zwart 6700
 FC181	

STAP 1

Ook voor de neus is eerst een basislaag nodig om verder te kunnen met details. Kijk eerst naar de kleur en ontdek of het gaat om bruin of donkergrijs. Soms kan het een combinatie zijn. Laat de lichte stukken licht of wit in de basislaag. Gebruik weinig druk op je potloden.

STAP 2

In de tweede laag zet je alle details erin, dus de schubjes teken je als kleine hoekige rondjes. Soms geef je zo'n schubje wat schaduw binnenin. Sommige zijn heel licht en laat je licht. Met een keramisch mes kan je een licht randje aanbrengen op de schubjes en teken je de lichte haartjes onder de neus.

STAP 3

Een heel stuk wazig eromheen, kleur zo egaal mogelijk in. En gebruik de doezeelaar daarna zoveel mogelijk. Maak daarna nog een egaal laagje.

LES 10. KATTENPORTRET

MATERIAAL

Grafix Drafting Film, formaat tekening 20x20 cm
 Faber Castell Polychromos (FC), Derwent Drawing (DD)
 Tombow Mono Zero Gum, Slice keramisch mes

We gaan alle onderdelen nog eens bij langs bij het maken van dit portret van Dexter mijn eigen kat!

FC132	FC186
FC142	FC188
FC146	FC189
FC157	FC199
FC175	FC266
FC177	FC271
FC178	FC283
FC181	DD zwart 6700
FC182	

STAP 1

De ogen zijn het middelpunt van een portret en geven leven. Het is leuk om hiermee te beginnen, maar het is ook handig om vanuit de ogen verder te werken. Let op dat het ene oog donkerder mag dan het andere vanwege de schaduw. Dit is mooi om ook duidelijk in je portret terug te laten komen.

STAP 2

Met vacht eromheen komen de ogen pas echt goed tot hun recht. Teken bij beide ogen de vacht en teken daarna met een keramisch mes lichte haartjes erin.

STAP 3

Een kattenportret heeft veel zichtbare korte vacht, dus erg leerzaam om zo vacht te leren tekenen. Ieder haartje die je op Drafting Film zet is zichtbaar dus je ziet heel goed wat je doet. Dat lijkt een nadeel te zijn als je nog aan het oefenen bent, maar zie het vooral als voordeel: je kan heel duidelijk zien waar je kan verbeteren.

TOT SLOT

Het beste is om de tekening **in te lijsten achter glas**. Het liefst nog met een **passé partout** zodat je tekening het glas niet aanraakt.

Wil je de tekening eerst even bewaren voordat je het inlijst? Bewaar je tekening in een map waarin het niet kan schuiven. Voor de zekerheid leg je een **pergamijnpapier** op je tekening als extra bescherming.

PAS OP

Je kan beter niet fixeren, dit geeft spetters op Drafting Film.

Dit was de laatste les van deze online cursus. Je kan je tekeningen plaatsen op de [Facebookpagina](#). Daar kan je om tips vragen of werk van anderen bekijken.

Heb je vragen voor mij? Stuur mij gerust een e-mail!
info@realisme-inportret.nl

Bedankt voor het volgen van deze cursus en graag tot een volgende keer!

TIP

Word lid van het Online Atelier, want daar vind je meer kleurpotlood tekeningen!